

Nieuwe pensioenwet hoort thuis in de prullenbak

'Druk van DNB om meer te beleggen in staatschuld betekent aanzienlijk lagere pensioenen in de toekomst.' Bron foto: media.businessam.be

Door [Eduard Bomhoff](#)

1 april 2023

Geplaatst in [DNBPensioenenSenaat](#)

Kamerleden Omtzigt, Van Kent (SP), Léon de Jong (PVV) en collega's hebben eind vorig jaar in de Tweede Kamer de nieuwe Pensioenwet onder handen genomen. Bij de interruptiemicrofoon stond ook Bart Smals (VVD), maar niet om die wet aan de tand te voelen en beter te maken, maar om debat af te kappen. Een onverstoorbare pensioenwetverdediger!

Zelfs als collega's hem vroegen naar het VVD-standpunt over cruciale aspecten zoals 'casinopensioen', 'is het zogenaamde invaren niet veel te gecompliceerd?', 'waarom zijn beroepsmogelijkheden expres geschrapt?', beperkte Smals zich liefst tot zijn nietszeggende refrein: er is al zo veel tijd besteed aan de wet dat we die nu wel kunnen aannemen.

Ik was verbaasd over de harde houding van Smals, maar zag kort daarna dat de verzekeraars begonnen met adverteren om pensioenen over te nemen van de pensioenfondsen. Daarvoor hebben verzekeraars de nieuwe wet nodig.

Nu heeft de Eerste Kamer het stokje overgenomen. Daar is de pensioenwet de afgelopen vier weken nog eens grondig onder een vergrootglas gelegd, eerst in gesprekken met gasten en daarna met schriftelijke vragen aan minister Schouten.

Van de insiders onder de gasten, leden van de zogenaamde Commissie Parameters, die voor De Nederlandsche Bank (DNB) scenario's doorrekenen, viel weinig te leren. Drie leden, Femke de Vries, Casper van Ewijk en Marieke Knoef zijn wel professor, maar in andere onderdelen van economie of management, en misten inzicht in de technische materie.

Michel Vellekoop is wel deskundig, maar gebruikte zoveel beeldspraak (om het niet te moeilijk te maken voor de Kamerleden? Om zijn echte meningen niet te hoeven blootgeven?) dat we daar ook niet veel van opstaken.

Kroes (DNB) schoffeert Martin van Rooijen (50+)

Eén insider, directeur Tjerk Kroes van De Nederlandsche Bank, was zo bot in het ontwijken van serieuze discussie, dat hij een volledige weergave verdient van zijn antwoord aan Kamerlid Martin van Rooijen (50+). Dit was de kans voor Van Rooijen om te vragen hoe DNB nu, na 15 jaar ervaring, aankijkt tegen DNB's 'rekenrente', een trits van formules waarmee DNB sinds 2007 beslist of pensioenfondsen wel of niet mogen compenseren voor de inflatie.

Het is onbetwist dat als DNB die zelf ontwikkelde formules (uniek in de wereld) niet had ingevoerd, maar was doorgedaan met de standaardmethode van de vroegere Pensioenkamer, dat dan alle pensioenen ieder jaar sinds 2007 wél waren verhoogd voor de inflatie, dus DNB heeft hier echt iets uit te leggen.

Kroes (volledig citaat): 'Het thema rekenrente leidt tot verschillen van opvatting. Ik denk dat het om die reden een goede zaak is geweest dat alle bij het pensioen betrokken partijen hebben gestemd op een stelsel waarbij die rekenrente tot het verleden behoort.' Van Rooijen wordt geschoffeerd, en het antwoord is ook nog onjuist omdat DNB gewoon doorgaat met de 'rekenrente' dwingend op te leggen aan de pensioenfondsen voor bepaalde reserve-berekeningen.

Hoofdpunten van kritiek

Fletse steun dus voor de nieuwe wet van de insiders, maar nuttige observaties van de outsiders. Ik noem in mijn eigen woorden een paar hoofdpunten uit de gesprekken met de Eerste Kamer en uit eerdere kritiek:

Agnes Joseph (actuaris en econometrist), ter bevestiging van wat Kamerleden Van Kent en Léon de Jong eerder 'casinopensioen' noemden: het 'invaren' is griezelig gecompliceerd en betekent inderdaad dat het maar net afhangt van rente en beurs op één willekeurige toekomstige datum hoe ieders pensioen tot het overlijden daarna uitpakt.

Bernard van Praag (KNAW): de pensioenfondsen waren ieder jaar sinds 2008 rijk genoeg om gewoon te compenseren voor de geldontwaarding. DNB heeft 15 jaar verkeerde regels toegepast.

Dick Sluimers (oud-ABP): veiliger, goedkoper en veel minder riskant om gewenste bijstellingen aan te brengen in de huidige wet.

Pieter Omtzigt (Tweede Kamer, econometrist): nieuwe wet verwoest het sterke punt van de oude wet, het collectief delen van zo veel mogelijk onzekerheid. Nu komen door die individuele aanpak gevaarlijke nieuwe risico's voor partners bij ontijdig overlijden. Onnodig als we de oude wet handhaven en waar nodig verbeteren.

Coen Teulings (oud-directeur CPB, Universiteit Utrecht): de druk van DNB om meer te beleggen in staatsschuld betekent aanzienlijk lagere pensioenen in de toekomst.

Jelle Mensonides (oud-ABP): gokken op de rente met als tegenpartij (lachende) Goldman Sachs heeft nu al 90 miljard euro gekost.

Eduard Bomhoff (EUR, Monash University): Commissie parameters modelleert de beurs fout (al lang toegegeven door het CPB maar niet gecorrigeerd). Die foute scenario's

gebruikt DNB nog steeds om de fondsen te duwen naar een verkeerde beleggingsmix en om miljarden te vergokken in onnodige derivaten-transacties.

Zeven experts die ieder op het terrein van hun expertise waarschuwen

Kijken we van enige afstand naar de nieuwe wet, dan valt op dat het moeilijk is om behalve de rotsvaste Bart Smals (VVD) solide voorstanders te vinden. De FNV-voorzitter probeerde het nog even, maar stopte toen bleek dat hij appels en peren had vergeleken. De tegenstanders daarentegen bestrijken een enorm scala van kritiek. Ik noemde zeven critici en die komen met zeven heel verschillende, maar allemaal even serieuze punten.

Dit is niet een situatie dat de Eerste Kamer uit zeventien miljoen Nederlanders zeven mensen heeft kunnen vinden die tegen de wet zijn. Nee, dit zijn zeven experts die ieder op het terrein van hun expertise waarschuwen. De praktische actuaris gruwet van het 'invaren', de econometrist berekent dat de pensioenen lager gaan worden, de ervaren bestuurder legt uit dat het veiliger is om de bestaande wet op te knappen, de oud-belegger schat in wat de rente-derivaten al aan verlies hebben meegebracht en zo voort.

Als al deze experts zich zouden vergissen, hebben nog steeds de grote pensioenfondsen ABP en Zorg en Welzijn genoeg expertise in huis om de experts te weerleggen. Maar van ABP-voorzitter Van Wijnen krijgen we alleen een blije lach in de sociale media, geen expertise uit zijn organisatie, en bij ZenW is bestuursvoorzitter Joanne Kellermann begonnen met haar populaire rubriek 'Kellermanns Kijk'. Daarin dreigt zij de energiesector met nog meer verkopen van aandelen: 'Niet alleen schoner produceren dus, maar simpelweg ook minder benzine verkopen. Lukt dat niet? Dan vertrekken we ook hier.'

Soepel geformuleerd, vooral dat 'simpelweg'. Mevrouw Kellermann meent kennelijk dat de hoeveelheid verkochte benzine uitsluitend afhangt van het aanbod en niet van de vraag. Een eerstejaars economisch misverstand.

Een breed front van deskundigen tegen de wet; verbazend weinig enthousiaste verkopers. Maar DNB houdt vol – kunnen ze anders nu hun prestige zo op het spel staat? Het zou nu toch duidelijk moeten zijn dat deze wet thuis hoort in het cilindervormige open archief, ook bekend als prullenbak.

***Eduard Bomhoff** is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het kabinet Balkenende 1.*